

METROPOLIS M

Elementaire deeltjes

Creepy: slechts 4 procent van de materie in het universum kunnen we waarnemen. De overige 96 procent om ons heen is ongedefinieerd. Dat spreekt tot de verbeelding, blijkt op de tentoonstelling *The Dark Universe* van Sonic Acts in Smart Project Space Amsterdam, waarin een poging wordt ondernomen voorbij de zichtbare werkelijkheid te reiken.

Het is eigenlijk een beangstigende gedachte. Zelfs met de meest geavanceerde telescopen blijken wij slechts 4 procent van de materie in het universum te kunnen waarnemen. De overige 96 procent die om ons heen zweeft is vooralsnog niet volledig gedefinieerd. Dit gegeven spreekt tot de verbeelding, blijkt op de tentoonstelling *The Dark Universe*. Kunstenaars brengen onzichtbare fenomenen haast wetenschappelijk in kaart of laten zich inspireren om zelf een soortgelijk verschijnsel te creëren. Geluid loopt vanzelfsprekend als rode draad door de show, dat onderdeel vormt van het Sonic Acts festival in februari. Daarnaast bevat *The Dark Universe* ook veel visueel geweld.

De Britse kunstenaars Ruth Jarman en Joe Gerhardt van Semiconductor, houden zich al een aantal jaar bezig met het verbeelden van onzichtbare fenomenen. Het monumentaal geïnstalleerde *Black Rain* (2009) visualiseert data opgevangen door een satelliet die meteorologische omstandigheden meet. Ruis, beelden van de ruimte en grafische patronen wisselen elkaar af en zijn soms niet van elkaar te onderscheiden in de projectie. Maar de data worden ook in geluid omgezet; het aanzwengelende geruis geeft de intensiteit van de gemeten regenbuien weer. *Supernova* (2012) van Félicien d'Estienne d'Orves imiteert de levenscyclus van een ster. Een lichtprojectie op een glazen kubus gevuld met rook geeft het ritme van materie dat samenklontert en weer uiteen spat weer. Jürgen Reble maakt de suggestie van een maanlandschap door filmmateriaal met chemicaliën te bewerken.

Anderen creëren een opvallend fysieke ervaring, en bieden een empirisch bewijs voor het bestaan van een andere dimensie. *Seeing With Eyes Closed* (2011) van Ivana Franke vormt een soort kapelletje met LED-verlichting waar je je als toeschouwer even terug kunt trekken. Wie met ogen dicht de simpele lichtshow bekijkt, ziet steeds veranderende, geometrische patronen. In de donkere installatie *Kulunka* (2012) van Yolanda Uriz Elizalde staan vijf zwarte bedden die in verbinding staan met luidspeakers en een bak met water. Vanaf het bed worden de geluidsgolven van lage frequentie voelbaar en zijn de patronen van het in beweging gebrachte water te zien.

Het meest fysiek ingrijpende werk van *The Dark Universe* is *Citadels: Lightscape V* (2012) van Matthijs Munnik. Zijn haast ondraaglijke en door de camera onreproduceerbare installatie creëert een volkomen nieuwe dimensie door middel van licht en geluid. Het knipperende werk ontnemt elk gevoel voor ruimte en stimuleert tegelijk de hersenen tot hallucinerende, kleurrijke patronen.

Buitenbeentje van de tentoonstelling is Justin Bennett. Zijn audiotour *Spectral Analysis* (2013) biedt een verhalende wandeling over het WG-terrein. De aantekeningen van de historische figuur dokter Ernst Hartmann (1915–1992), die zijn patiënt B. onderzoekt, leiden je langs voormalige Wilhelmina Gasthuis ziekenhuis en het voormalig pathologisch anatomisch laboratorium. Patiënt B. blijkt, net als de kunstenaars in *The Dark Universe* uitermate geïnteresseerd in het opvangen en verbeelden van onzichtbare krachten. Zo heeft hij een speciaal apparaat waarmee hij de straling van de mensen om hen heen meet, en ontdekt hij een bepaalde energie in het ziekenhuis, die het herstel van de patiënten bevordert. In 50 minuten versmelten de locaties samen met de (deels fictieve) geschiedenis tot een gelaagd geheel.

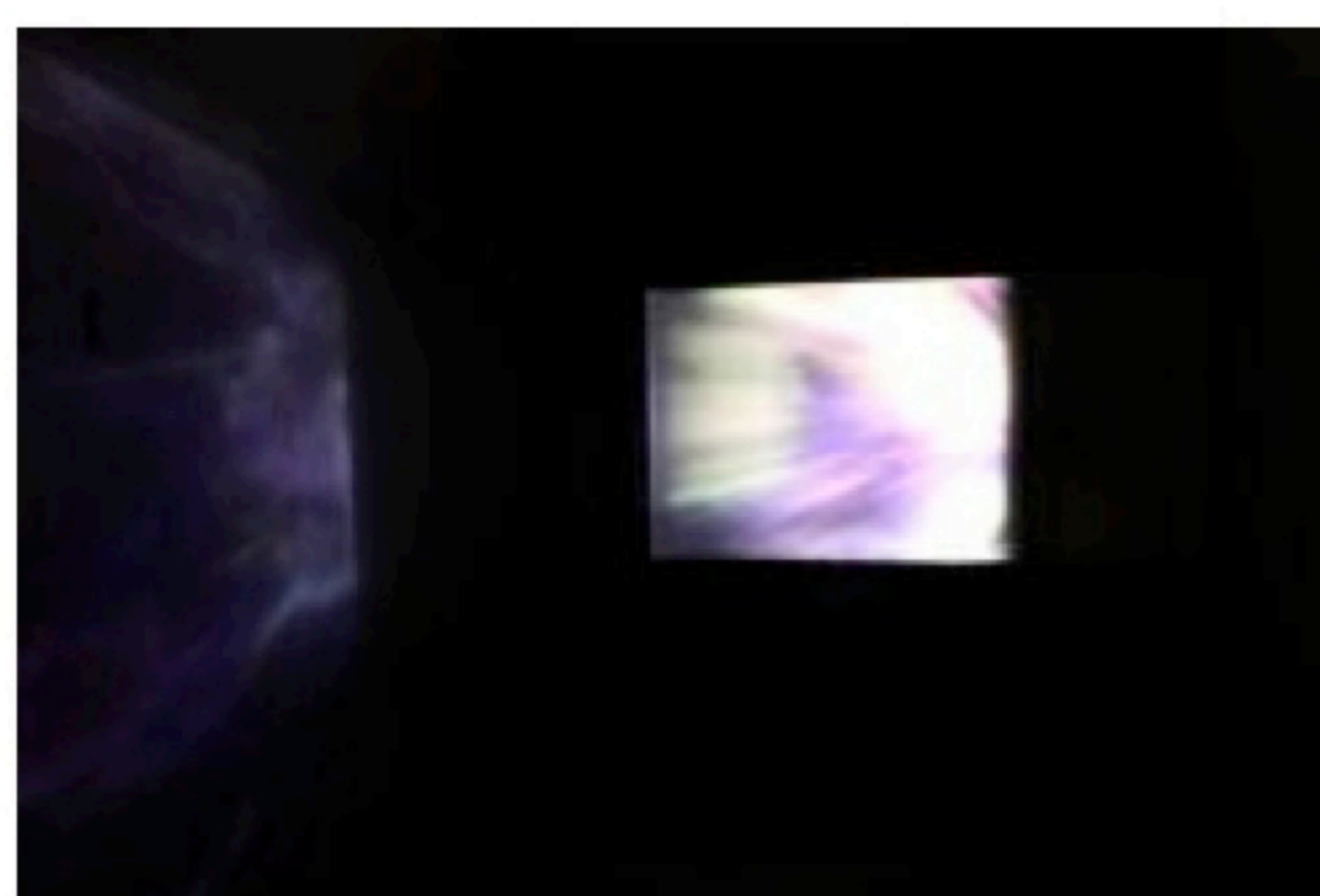
Bennett slaagt met dit subtiele werk in iets wat lang niet alle kunstenaars van de tentoonstelling lukt; het laat je mee fantaseren over die ongrijpbare 96 procent en biedt daarmee meer dan een effect. Helaas maakt *The Dark Universe* het onzichtbare en ongrijpbare waarneembaar maar lang niet altijd inzichtelijk.

[The Dark Universe](#)

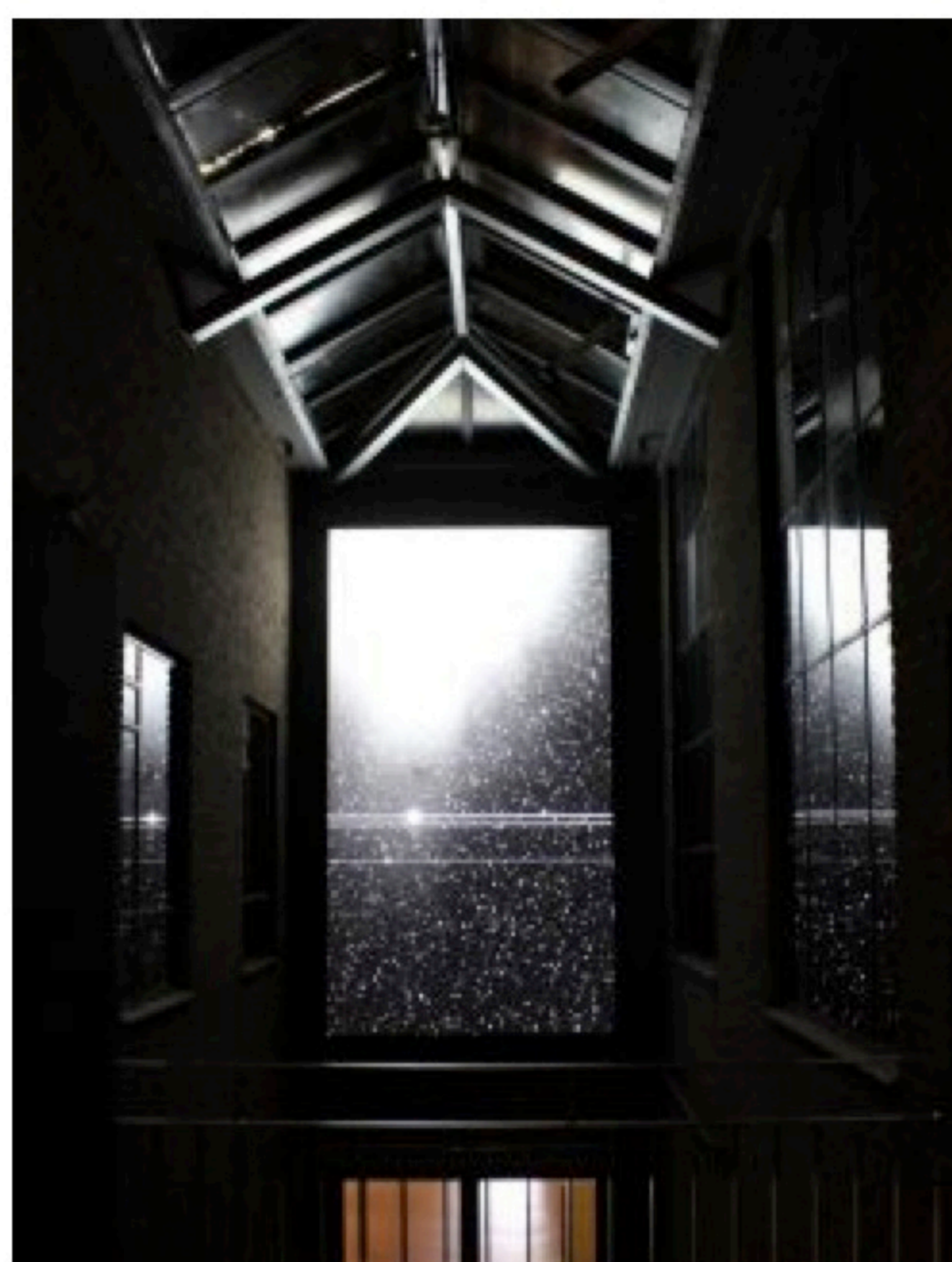
Sonic Acts (Festival – 21–24 februari)

[NASA/Smart Project Space](#)

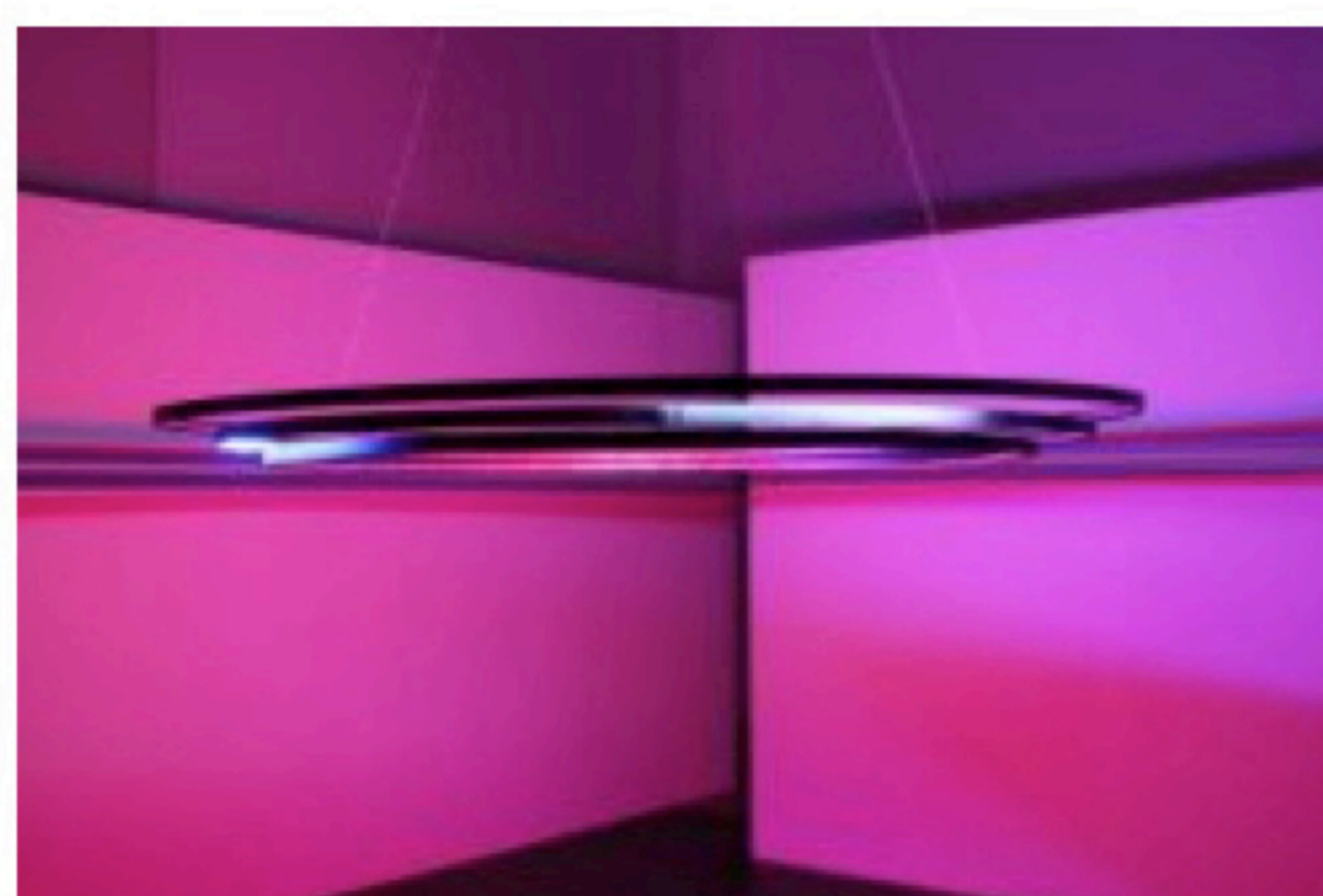
t/m 24 februari

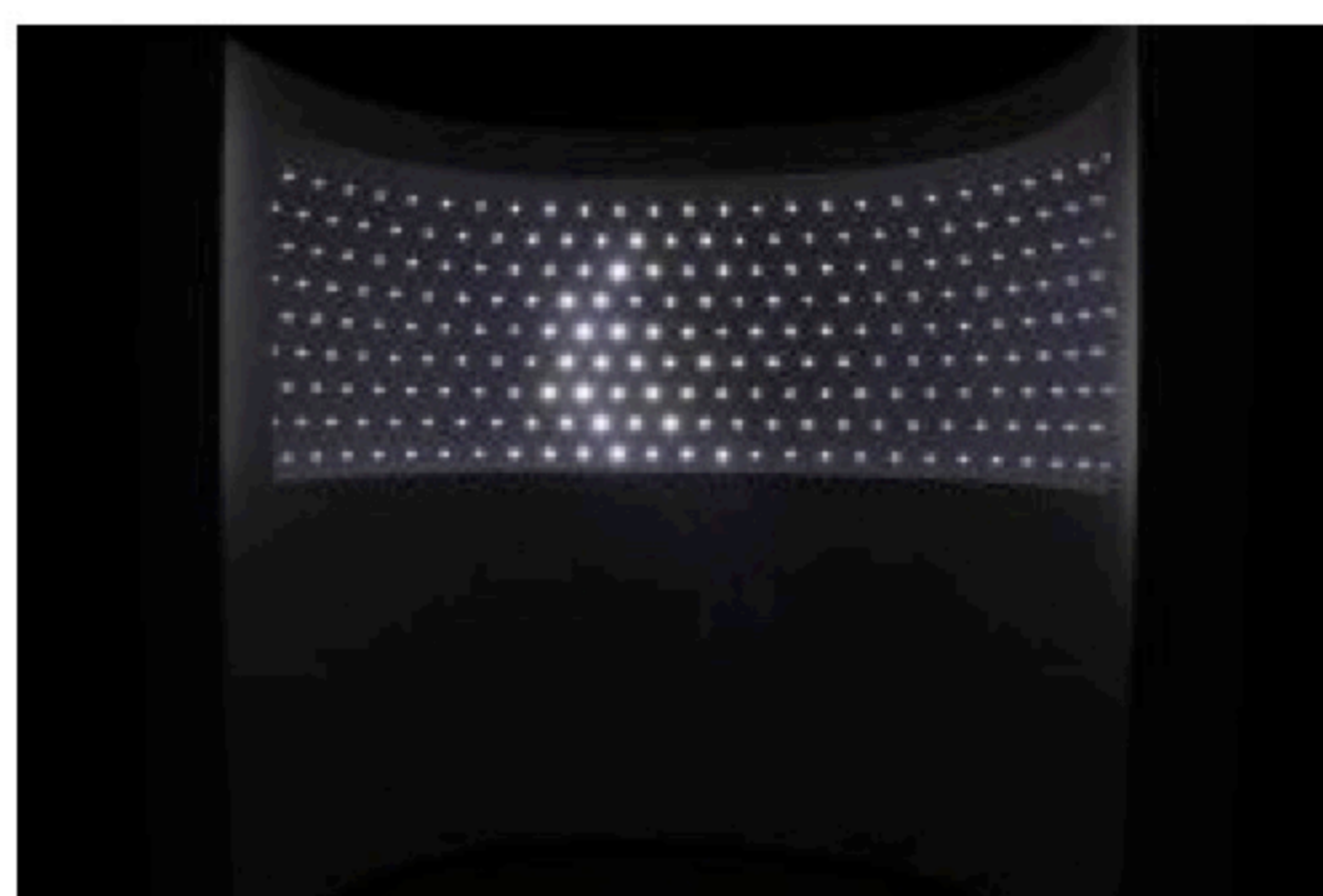
Félicien d'Estienne d'Orves, Supernova, 2009

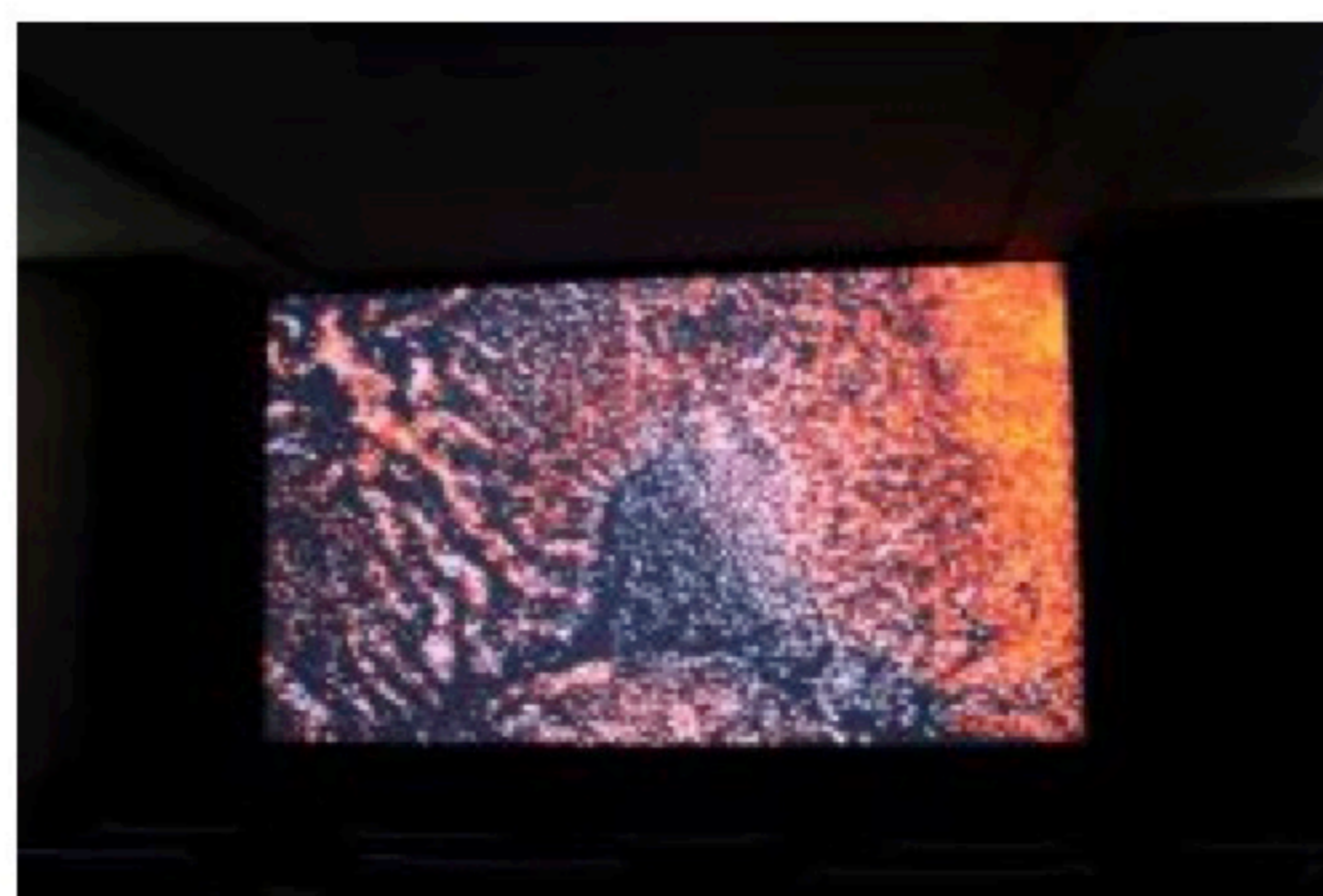
Semiconductor, Black Rain, 2009

HCGilje, Revolver, 2013

Ivana Franke, Seeing With Eyes Closed, 2011

Jürgen Reble, Materia Obscura, 2009

Justin Bennett, Spectral Analysis WG, 2013

Auteur [Tessa Verheul](#)

Datum 18 January 2013

Tags [NASA](#) [recensie](#)

Share [Facebook](#)
[Twitter](#)
[Delicious](#)
[StumbleUpon](#)